

[Socialministeren]

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg skal sige tak for, at alle her i tinget vil kunne medvirke til denne forhøjelse af hædersgaverne. Jeg finder det meget værdifuldt, at det er tilfældet. Jeg finder det meget rimeligt og rigtigt, at vi får dette gjort.

Jeg er ikke uenig med fru Tove Jørgensen i, at der kan være mange andre ting at overveje. I det omfang, jeg på dette område såvel som på alle andre kan bistå socialudvalget med oplysninger, man måtte ønske, skal jeg søge at leve op til et sådant ønske.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg vil da godt lige sige til ministeren, at det er jo ikke bare et spørgsmål om, at der kan være mange andre ting. Det er et spørgsmål om, at det er hovedproblemet, man går uden om, fordi de problemer, jeg nævnte, ikke løses ved denne forhøjelse af hædersgaverne. Det er ganske vist rigtigt, som det er blevet sagt, at der står et enigt socialudvalg bag forslaget, men det skyldes da, at det var det eneste, der kunne skabes flertal for. Kommunerne lagde ikke skjul på, at vi ønskede problemet med enkerne løst, og det mener vi fortsat. Et forslag om at forhøje enkerenten som foreslået af frihedskæmperorganisationerne ville også få vores stemmer, ligesom dette forslag vil, selv om det ikke er tilstrækkeligt.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg vil nødig være med til at tale mig fra fru Tove Jørgensen eller nogen anden i denne sal om dette spørgsmål. Jeg har betragtet dette lovforslags udformning som i betydelig grad en bunden opgave set i forhold til socialudvalgets tidligere behandling af dette spørgsmål, og fru Tove Jørgensen må ikke forlange af mig nu, at jeg prøver at forskertse den enighed, som jeg har ment at kunne konstatere her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om folkepension. (Fordobling af de fradragfri beløb for pensionstillæg).

(Lovforslag nr. L 14. Fremsat 5/10 78).

Sammen med denne sag foretoges den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om invalidepension. (Fordobling af de fradragfri beløb for pensionstillæg).

(Lovforslag nr. L 15. Fremsat 5/10 78).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Johan Nielsen (S):

De to lovforslag, nr. L 14 om ændring af lov for Færøerne om folkepension og nr. L 15 om ændring af lov for Færøerne om invalidepension, drejer sig egentlig om en ajourføring. Fælles for dem begge er, at de er vedtaget i lagtinget, og fælles for dem begge er, at det drejer sig om meget små beløb, vedrørende folkepensionen om 900.000 kr., dvs. 450.000 kr. til hver, idet Færøerne som bekendt betaler halvdelen og Danmark halvdelen.

Jeg ville være glad, hvis disse to lovforslag kunne gå videre uden udvalgsbehandling.

Erlendsson (FP):

Man kan godt kalde dette en retfærdighedssag. Der skal ikke være forskellige økonomiske betingelser for pensionister i forskellige dele af riget, så sådan set er det meget rimeligt, at man fra Færøernes side nu kommer og ønsker, at dette fradrag skal fordobles, ligesom det skete hernede i juni 1975 med ikrafttræden oktober 1976, altså med fem kvartalers forsinkelse.

[Erlendsson]

Nu er man på Færøerne meget ivrige for, at vi skal lade dette gå igennem uden forsinkende udvalgsbehandling, fordi man ønsker, at det skal træde i kraft med kun ét kvartals forsinkelse, og det er der måske ikke noget at sige til.

Det beløb, det drejer sig om, er ikke voldsomt stort. Det er beregnet til at betyde et provenutab for staten på 900.000 kr., eller i stedet for staten må jeg sige riget, for for den danske stat bliver det et tab på 450.000 kr.

Nu kan man så sige: er det rigtigt, at Færøerne fortsat kan nyde sådanne goder som at få en pensionsordning betalt af danske statsborgere hernede? Færøerne hører jo også til Danmark, men de yder ikke noget, men beholder alle indtægter for sig selv. Er det i overensstemmelse med de noble principper, der er nedfældet i hjemmestyreloven, at man skal kunne fortsætte med at tage forbehold, når det gælder at yde til fællesskabet, men gerne tager imod alt, hvad der kan være til fordel for befolkningen? Er der så stor forskel i de økonomiske vilkår for de to dele af riget, Færøerne og Danmark, at man fra én landsdels side mere end fra en anden kan unddrage sig at yde efter evne til fællesskabet?

Jeg har ved en tidligere lejlighed draget sammenligninger mellem de økonomiske forhold på Bornholm og på Færøerne og kan ikke se, at færingerne er dårligere stillet end bornholmerne. Derfor er spørgsmålet, som naturligvis ikke kan behandles her i dag, fordi det hører til i en anden sag – men det er det, som giver mig nogle betænkeligheder ved at fortsætte ad samme vej – om den mulighed, som består i hjemmestyreloven både for Færøerne selv og også for riget for at ændre sådanne forhold, ikke snart burde tages op til overvejelse.

I øvrigt skal jeg af hensyn til sagens lidenhed, og fordi det ikke er noget at føre principdebat på – jeg vil blot antyde, at der findes sådanne principper i sagen – afstå fra at anmode om, at lovforslaget behandles i udvalg.

(Kort bemærkning).

Johan Nielsen (S):

Ifølge hjemmestyreloven af 1948 forpligter Danmark sig til at betale halvdelen af de sociale udgifter til skolevæsenet og til socialvæ-

senet. Om det var ret og rimeligt, skal jeg lade være usagt. Jeg ved blot, at vi hele tiden har haltet bagefter på det sociale område, og dengang man lavede loven, var det jo sådan, at de, som betalte, skulle bestemme. Det har fungeret aldeles fortrinligt.

Det er muligt, at man skal tage dette op til revision. Jeg personlig ville være ked af, at man tog det op til revision, for det kunne betyde en adskillelse mellem Danmark og Færøerne, og det ville gøre av herinde på mig, hvis det skete. Jeg tror såmænd, at Danmark blev ved at leve videre, selv om der blev en adskillelse. Jeg tror også, at vi kunne leve videre, selv om der blev en adskillelse. Skal vi tage dette spørgsmål op, måtte det vel blive engang i fremtiden ved en forhandling mellem landsstyret og regeringen. Ikke nu.

(Kort bemærkning).

Erlendsson (FP):

Først det rent principielle. Man skal ikke betale for at have venner. Hvis man ikke kan have venner uden at betale dem for, at de skal være venner med én, er det ikke rigtige venner.

For det andet: i lov om Færøernes hjemmestyre af 1948 står der i § 2, at visse »under A. opførte sager og sagsområder betragtes principielt som færøske særanliggender. Det færøske hjemmestyre . . . kan bestemme, at alle disse sager og sagsområder eller nogle af dem straks skal overgå til hjemmestyret med den følge, at dette overtager de dermed forbundne udgifter. Med samme følge kan hjemmestyret på et senere tidspunkt bestemme, at sager og sagsområder på listen, der ikke straks overtages, skal overgå til hjemmestyret. På tilsvarende måde er hjemmestyret forpligtet til at overtage sager og sagsområder, der er opført på listen, når det ønskes af rigsmyndighederne.« Og derunder er der som punkt 5 på liste A. bl. a.: særforborg, folkeforsikring, lovpligtig ulykkesforsikring, arbejder- og arbejdsforhold, lærlinge, medhjælper og ferie.

Henrik Toft (V):

Da venstres ordfører, hr. Ellefsen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på venstres vegne give tilsagn om en hurtig gennemførelse af lovforslagene nr. L 14 og L 15. Vi ser med sympati på forslagene, som inde-

[Henrik Toft]

bærer, at der sker en fordobling af de fradragsfri beløb for pensionstillæg, og jeg skal hermed anbefale lovforslagene.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Uanset merudgiften for det offentlige, som fordoblingen af de fradragsfri beløb vil medføre, kan det konservative folkeparti tilslutte sig de to lovforslag. Tilsvarende bestemmelser er også gennemført her i Danmark. Vi har heller ikke noget ønske om at få en udvalgsbehandling af disse lovforslag.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

CD kan tiltræde denne regulering, og vi mener heller ikke, det er nødvendigt med en udvalgsbehandling.

Alice Hedegaard (DR):

Jeg skal blot sige, at retsforbundet kan støtte begge lovforslagene, og vi ønsker heller ingen udvalgsbehandling.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg skal takke for tilslutningen til disse to lovforslag. Jeg var lidt skuffet over hr. Erlendssons holdning til lovforslagenes indhold, men jeg er taknemmelig for, at samtlige andre partier, så vidt jeg kunne høre, deler ønsket om at vise denne solidaritet på det sociale område med det færøske samfund.

Jeg skal dog takke hr. Erlendsson for én ting, nemlig at også han har markeret, at han vil medvirke til en meget hurtig sagsbehandling.

Johan Nielsen (S):

Jeg kunne se, at den høje formand sad og rørte på sig, da jeg var oppe sidst, så jeg var klar over, at jeg havde misbrugt min korte bemærkning.

Der var én ting til, som jeg gerne ville have sagt. Det piner mig, at man skal kaste os i ansigtet, at vi modtager og ikke yder noget til gengæld. Jeg kan ikke lade være med at pege på, at den færøske handel drejer sig måske om 1 mia kr., og en stor del af den går gennem danske forretningsmænds hænder.

Jeg skal ikke undlade at pege på, at vi er i den ejendommelige situation, at vi kan sende eksperter til moderlandet. En stor del af navigatørerne og maskinfolkene i den danske

handelsmarine er færinger. Jeg kunne nævne retningsaktionen, da Mærskbåden tog vietnameserne op – det var en færning, der var kaptajn. Jeg kunne nævne, at kaptajnen på den engelske flådes flagskib er en færning. Jeg mener, at så længe vi er sammen – og jeg betragter det som et ægteskab – og hver part i ægteskabet yder det bedste, så længe er det et lykkeligt ægteskab.

Jeg har været i den ejendommelige situation i efteråret 1959 at skulle gå hen til en enke og meddele hende, at hendes mand var død. Hun knak sammen, og jeg sagde til hende: »Husk på, De har Deres børn at leve for.« »Ja,« sagde hun, »det har jeg, men jeg har ikke fem flade øre i huset, jeg har ingen konto nogen steder, og vi har ingen enkepension på Færøerne.« Da havde man haft enkepension i Danmark i mange år. Jeg kan huske, at da jeg gik ned ad trappen, skammede jeg mig som en hund over, at vi ingen enkepension havde i det land i verden, som i forhold til befolkningen havde flest enker, og det første, jeg gjorde, da jeg blev valgt, var at gå op til Bomholt og bede om at få enkepension på Færøerne. Han sagde: »Kan I skaffe jeres, skal vi betale vores.« Jeg er glad for, at det var Bomholt og ikke min ellers så gode ven hr. Erlendsson, der sad i socialministerstolen den dag.

Erlendsson (FP):

Jeg mener, jeg sagde ganske tydeligt i indledningen til min tale her, at det er rimeligt og retfærdigt, at alle indbyggere inden for riget har de samme kår, men det er ikke rimeligt, at en del af riget alene skal bære byrden, for at alle kan have de samme kår.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold).
Da det ikke er tilfældet, går lovforslagene direkte til anden behandling.

Meddelelser fra formanden:

den 17. oktober kl. 13.00.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Angående dagsordenen henviste anden næstformand til den i salen opslæede dagsorden.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget for skatter og afgifter (13/10 78):

Udtræder: Glensgård

Ny stedf.: Nauerby

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste anden næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 14.10

Folketingets næste møde afholdes tirsdag